

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ
19Гж1.2819/14
23.01.2015. године
Н и ш

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, у већу састављеном од судија: Иване Рађеновић, председника већа, Љубише Милојевића и Слађане Стојановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Б.М., кога заступа пуномоћник МП, против тужене Републике Србије - Министарства правде Републике Србије, ДВТ, ради накнаде нематеријалне штете, вредност спора 4.000.000,00 динара, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Основног суда у Врању П1.1065/13 од 28.04.2014. године, у седници већа одржаној дана 23.01.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Врању П1.1065/13 од 28.04.2014. године, у ставу један изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија, Министарство правде Републике Србије, ДВТ, да тужиоцу Б. М. плати на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде части и угледа износ од 150.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 28.04.2014. године па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, док се тужбени захтев од досуђеног до износа од 1.800.000,00 динара, одбија као неоснован.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ иста пресуда у ставу три изреке, тако што се **обавезује** тужена Република Србија, Министарство правде Републике Србије, ДВТ да тужиоцу Б.М. плати на име накнаде нематеријалне штете због повреде права на правично суђење износ од 80.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 28.04.2014. године па до коначне исплате, у року од 15 дана од пријема пресуде, док се тужбени захтев од досуђеног до износа од 1.800.000,00 динара, одбија као неоснован.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ одлука о трошковима поступка садржана у ставу петом изреке, тако што се **обавезује** тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 71.800,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, док се захтев од досуђеног до износа од 234.990,00 динара, одбија као неоснован.

Образложење

Првостепеном пресудом, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу плати на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде части и угледа износ од 1.800.000,0 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 28.04.2014. године па до коначне исплате.

Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да му тужена на име накнаде нематеријалне штете због повреде угледа и части исплати преко досуђеног износа из става један изреке вишак до траженог износа од 2.000.000,00 динара или за 200.000,00 динара.

Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име наматеријалне штете због повреде права на правично суђење исплати износ од 1.800.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 28.04.2014. године до коначне исплате.

Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да му тужена на име накнаде нематеријалне штете због повреде права на правично суђење исплати преко досуђеног износа вишак до траженог износа од 2.000.000,00 динара или за 200.000,00 динара.

Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 234.990,00 динара.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу, побијајући је у ставу један, три и пет изреке, из свих законских разлога предвиђених у одредби чл.373. ст.1. тач.1., 2. и 3. ЗПП, са предлогом да се у ставу три изреке укине и одбаци тужба, а у осталим побијаним деловима преиначи и одбије тужбени захтев тужиоца, а тужилац обавезе да туженој накнади трошкове поступка опредељених на расправи дана 28.04.2014. године, као и за састав жалбе у износу од 45.000,00 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате или исту укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање, али другом судији.

Испитујући побијану пресуду сходно чл.386. ЗПП у вези чл.507. ст.1. ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11), Апелациони суд је нашао:

Жалба је делимично основана.

У поступку пред првостепеним судом и побијаној пресуди нема битних повреда одредаба парничног поступка из чл. 374. ст. 2. тачка 1., 2., 3., 5., 7. и 9. ЗПП, на које повреде овај суд пази по службеној дужности, нити повреде из тачке 12. исте одредбе на коју се жалбом тужене указује, јер првостепена пресуда садржи довољне и јасне разлоге о одлучним чињеницама на којима првостепени суд заснива свој закључак.

Неоснован је и жалбени навод тужене да је првостепени суд учинио битну повреду поступка из чл. 374. ст. 2. тачка 4. ЗПП, јер је одлучио о тужбеном захтеву за накнаду штете поводом усвојене уставне жалбе тужиоца, за који стварно није надлежан, већ Уставни суд, јер је управо одредбом чл. 22. ст. 3. Закона о уређењу судова („Сл. Гласник РС“ бр. 116/08) прописано да Основни суд у првом степену суди у стамбеним

споровима, споровима поводом заснивања, постојања и престанка радног односа, по правима, обавезама и одговорностима из радног односа, о накнади штете коју запослени претрпи на раду или у вези са радом, споровима поводом задовољавања стварних потреба на основу рада, и да је у конкретном случају, потраживање накнаде штете због незаконитог престанка радног односа тужиоца на функцији судије, за који је стварно надлежан Основни суд пред којим је поднета тужба за накнаду штете.

Осим тога, захтев за накнаду штете може бити поднет истовремено са уставном жалбом и тада по том захтеву одлучује Уставни суд. За случај да то није учињено Уставни суд се неће бавити захтевом са том темом, али то не значи да је на тај начин оштећени лишен права на накнаду штете коју је претрпео због правних последица утврђене повреде одлуком Уставног суда. Околност да подносилац жалбе није тражио накнаду штете уз главни захтев из жалбе у тој ситуацији није сметња да се тај захтев оствари у парници. Тада одлука Уставног суда којом је утврђена повреда људског или другог одговарајућег права улази у чињеничну базу у парници за накнаду штете, па како се ради о грађанскоправном спору за који је надлежан суд у парници (одредба чл. 22. ст. 3. Закона о уређењу судова), то се не ради о искључивој надлежности Уставног суда да одлучује о накнади штете по захтеву тужиоца у конкретном случају.

Према неспорно утврђеном чињеничном стању, тужилац је био Окружни јавни тужилац у Врању у периоду од 07.12.1998. године до 31.12.2009. године. Одлуком ДВТ бр. 119-01-253/09-01 од 15.12.2009. године, тужиоцу је престала функција јавног тужиоца, али да му наведена одлука од стране ДВТ није достављена, а за исту је сазнао на сајту ДВТ, а затим је иста објављена у „Службеном гласнику РС“. Против наведене одлуке тужилац је изјавио жалбу која је одлуком Државног већа бр. 119-05-175/09-01 од 14.07.2011. године, преименована у приговор и исти одбијен као неоснован. Против наведене одлуке тужилац је поднео жалбу Уставном суду Србије, који је одлуком VIII У.бр.421/2011 од 24.07.2012. године, поништио одлуку ДВТ о одбијању приговора и наложио му да у року од 60 дана од дана пријема ове одлуке, изврши избор подносиоца жалбе и да је у поновљеном поступку тужилац изабран за заменика јавног тужиоца у Вишем јавном тужилаштву у Врању, одлуком ДТВ А.754/12 од 17.09.2012. године, а да је дана 19.09.2012. године ДТВ донело одлуку А.759/12, којом тужиоцу престаје функција по сили закона јер је навршио 65 година живота. Такође је утврђено да је у поступку по жалби тужиоца у одлуци Уставног суда VIII У.бр.421/2011 од 24.07.2012. године, наведено да ДВТ које је донело одлуку о неизбору тужиоца није доставило појединачну одлуку са разлозима због којих није изабран на јавно тужилачку функцију, те да самим тим нису оборене претпоставке у погледу стручности, достојности и оспособљености тужиоца, јер је први сазив ДВТ онемогућио тужиоцу право на правично суђење, које би се огледало у томе да се истоме приликом избора и доношења одлуке достави одлука са наведеним разлозима због чега тужилац није изабран, са утврђеним критеријумима и мерилима и са правном поуком. Такође је утврђено да су се локални медији у Врању бавили питањем реформе правосуђа и у том контексту су више пута уз објављивање фотографије тужиоца на насловним странама износили своја мишљења, тако су новине „Врањанске“ у броју 670 од 24.12.2009. године, објавиле текст под називом „Чистка у правосуђу“, дневни лист „Политика“ од 09.07.2011. године објавио је чланак са насловом „Петоро жигосаних бивших тужилаца“ у коме стоје податак да је „ДТВ М. Б. оценио неспособним“ и други подаци које је у званичном саопштењу прочитао Б. С. члан сталног састава ДТВ, да су новине „Врањанске“ 04.08.2011. године, објавиле фотографију тужиоца као и текст „Професионалац на улици“, док је „Слободна реч“ дана 29.07.2011. године објавила фотографију тужиоца „Прогон без покрића“. Из исказа тужиоца као странке је утврђено да су му након

неизбора на тужилачку функцију на улици позната и непозната лица, према којима је вођен кривични поступак, упућивала омаловажавајуће речи „ко те више ј..., сада су стручњаци на власти а не неспособни руководиоци као ти, теби је место у затвор итд.“, а врло често је било претњи и узнемиравања телефоном у смислу „шта сад радиш велики тужиоче кад ниси на власти, сад си нико и ништа, ништа нам не можеш, јер су демократе на власти“.

Вештачењем преко вештака неуропсихијатра др. Добривоја Стошића из Врања је утврђено да је тужилац због неизбора трпео душевне болове јаког интензитета у трајању од 7 дана у виду јаке напетости, узнемирености, забринутости и нерасположење, као последицу постиђености и нарушеног достојанства, душевне болове средњег интензитета у трајању од месец дана као последицу нарушене психичке равнотеже због одржавања напетости, узнемирености и забринутости за исход настале ситуације и функционисања у новим финансијским условима. Душевне болове слабог интензитета трпео је до момента враћања на посао који су прелазили у душевне болове средњег интензитета у време обављања написа у дневним новима о његовој стручности, у виду анксиозности, узнемирености и смањеног расположења. Пре подношења тужбе тужилац је сходно чл.193. ЗПП поднео предлог РЈП – Одељење у Лесковцу за мирно решење спора, који није постигнут.

Правилно је првостепени суд, насупрот наводима жалбе тужене, оценио да је основан тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете због повреде части и угледа, због чињенице да није изабран одлуком ДВТ и да је због престанка јавно тужилачке функције тужилац трпео душевне болове због повреде части и угледа, дајући разлоге за своје закључак које прихвата и овај суд.

Наиме, када је оштећени због повреде угледа и части трпео душевне болове, суд му може досудити правичну накнаду када због околности случаја само на тај начин може дати оштећеном пуну сатисфакцију у складу са циљем којем накнада нематеријалне штете служи. При одлучивању о таквом захтеву суд води рачуна о интензитету напада на повређено добро, начину и средству којим је то учињено, средини у којој оштећени живи, његовој укупној личности и понашању и последицама које су услед тога настале.

У конкретном случају, правилно је првостепени суд утврдио и закључио да је неизбором тужиоца у поступку реизбора био лишен разлога који би оправдали ситуацију невршења јавно-тужилачке функције и истовремено био искључен од њеног вршења, што је довело до повреде части и угледа као дугогодишњег Окружног јавног тужиоца у Врању, с обзиром да част представља лично осећање о властитој вредности, а углед поштовање од стране других чланова друштва и средине у којој живи, да је тужилац у поступку доказао да је у предње цитираним дневним листовима био изложен разним коментарима због неизбора, што је имало за последицу да су му повређени част и углед, да је тужилац због тога изложен трпљењима у виду душевних болова, што је утврђено и вештачењем преко вештака неуропсихијатра, који је дао налаз и мишљење о душевним боловима које је тужилац због тога трпео, имајући у виду све околности случаја.

Правилно је првостепени суд у контексту оценио исказ тужиоца и новинске чланке у којима су изношени разни коментари поводом неизбора тужиоца, као дугогодишњег јавног тужиоца у Јавном тужилаштву у Врању и објављивањем фотографија тужиоца у тим листовима, као и налаз вештака неуропсихијатра о трпљењима којима је тужилац био изложен, због повреде части и угледа, јер и сама јавно-тужилачка функција

подразумева да онај ко је врши поседује већу част и углед, па с тим у вези постоји и узрочно – последична веза између радње тужене и настале штете коју тужилац по наведеном виду тражи, и да је тужена због неоправданог и незаконитог рада њених органа на основу одредбе чл.172. ст.1. Закона о облигационим односима, одговорна за штету и у обавези је да исту накнади тужиоцу.

Међутим, по оцени Апелационог суда, имајући у виду све околности случаја и дужину трајања и интензитет душевних болова, којима је тужилац био изложен због повреде угледа и части, првостепени суд је погрешно применио материјално право, што се основано и жалбом тужене указује, када је по тим видовима досудио тужиоцу износ од 1.800.000,00 динара. Правична новчана накнада према околностима случаја за овај вид нематеријалне штете по оцени другостепеног суда износи 150.000,00 динара, а сагласно одредби чл.200. ст.2. Закона о облигационим односима, па је из изнетих разлога првостепена пресуда преиначена у погледу досуђеног износа.

Правилно је становиште првостепеног суда, насупрот наводима жалбе тужене, да је тужена одговорна и за накнаду нематеријалне штете због повреде права на правично суђење.

Наиме, испитујући законитост радњи органа тужене, са становишта образложене одлуке и с тим у вези одсуства чињеничне базе за одлуку о неизбору тужиоца, укључујући и одсуство стручних и вредносних судова и критеријума у односу на раздобље за избор, на које је тужилац указао у току поступка, представљају право на правично суђење, на коју околност се изјаснио Уставни суд Србије у бројним одлукама, које су донете по уставним жалбама неизабраних тужилаца и судија. С обзиром на то, овај суд налази да је правилан закључак првостепеног суда да тужиоцу припада право на накнаду нематеријалне штете, због повреде права личности у виду повреде права на правично суђење сходно чл.200. Закона о облигационим односима.

Осим тога, чињеничне тврдње тужиоца да му у одсуству образложене одлуке о постојању разлога који указују на оправдану сумњу у његову стручност, оспособљеност или достојност, ни њему ни јавности нису били познати разлози негативног вредносног суда, што такође представља повреду права на правично суђење.

Међутим, по оцени овог суда досуђени износ по овом виду штете је превисоко одмерен и досуђен, што се и жалбом тужене указује.

Имајући у виду одредбе чл.154., 172 и 200. Закона о облигационим односима, овај суд налази да је правична новчана накнада нематеријалне штете по овом виду, имајући све околности случаја у виду износ од 80.000,00 динара, то је првостепена пресуда у ставу три изреке и тужиоцу досуђен наведени износ, а преко досуђеног до износа од 1.800.000,00 динара, одбијен као неоснован.

Цењени су остали жалбени наводи тужене, али су исти без утицаја на доношење другачије одлуке у овој правној ствари.

Апелациони суд је сходно чл.165. и 154. ЗПП, преиначио одлуку о трошковима поступка садржану у ставу пет изреке првостепене пресуде и тужиоцу досудио стварне и нужне трошкове поступка, чију висину опредељује износ од 230.000,00 динара, за који је тужилац успео у спору и то: за састав тужбе износ од 6.000,00 динара, за заступање од стране адвоката на четири одржане расправе од по 7.500,00 динара, износ

од 30.000,00 динара, на име вештачења износ од 7.000,00 динара, за таксу за тужбу и одлуку од по 14.400,00 динара, износ од 28.800,00 динара, све у укупном износу од 71.800,00 динара, према важећој АТ и ТТ у време доношења првостепене пресуде.

Сходно чл.394. ст.4. ЗПП одлучено је као у ставу један и два изреке, а сходно чл.401. ст.1. тач.3. ЗПП као у ставу три изреке ове пресуде.

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, дана 23.01.2015. године, 19Гж1. 2819/14.

Записничар
Наташа Митковић

Председник већа-судија
Ивана Рађеновић

Судија известилац
Љубиша Милојевић